

NIKU HEM LÄNKKA GAGAUZ DİLİNİ ÖÖRENERLÄR

Asociația Națională a Trainerilor Europeni
din Moldova

**NIKU HEM LÄNKÄ
GAGAUZ DİLİNİ
ÖÖRENERLÄR**

Moldovadan Evropa Pedagogların Millet Birlii (ANTEM), diil pravitelstvo, diil politika, gelirgetirmeyän organizaŭiyasıdır.

Vatandaşlık integratıyasını kolaylaştıran, kulturalı, halklı hem profesional, halklararasındakı saburluuna yardım edän, bir uygun lingvistika ortalı üüredän hem yaradan, bunnar **ANTEM'in görevidir.**

Avtorlar:

Anna Stoletneaia, genel speŭialist, Gagauziyanın Üüretmäk Müdürlüü

Alexandra Barbăneagră pedagogika bilimnerindä doktor, konferenŭiar universitar „Ion Creangă” Pedagogika Devlet Universiteti

Lucia Cucu, üüretim önetimindä master, ANTEM müdürü

Ala Zavadschi, filologiya bilimnerindä doktor, konferenŭiar universitar Moldova Devlet Universiteti

Liuba Petrenco, pedagogika bilimnerindä doktor, konferenŭiar universitar „Ion Creangă” Pedagogika Devlet Universiteti

Liuba Mocanu, pedagogika bilimnerindä doktor, konferenŭiar universitar „Ion Creangă” Pedagogika Devlet Universiteti

Sabina Corniciuc, filologiya bilimnerindä doktor, konferenŭiar universitar Moldova Devlet Universiteti

Anna Kroitor, üüretim bilimnerindä master, gagauz dilindä üüredici, I-ci kategoriya

Resimci: *Diana Starniciuc*

Maketçi: *Andrei İkim*

Audio materiallarını hazırlayannar:

Mihail Konstantinov, İurie Gologan

Reŭenzentlär:

Elena Cernei, üüretim bilimnerindä master, Üüretim Bakannıı, bakan yardımcısı

Angela Popovici, pedagogika bilimnerindä doktor, Üüretim Bakannıı

Anna Novak, uşak başçaların bölümünün baş uzmanı, Gagauziyanın Üüretmäk Müdürlüü

Maria Cebanova, üüretim bilimnerindä master, metodist, Kongaz, 4-cü uşak başçası

Korektorlar:

Maria Mavrodi, Iulia Belanciuc, Luminiŭa Dumbrăveanu

ANTEM Gagauziya Üüretim Bakannıına, uşak başçasında müdürlerinä, romın hem gagauz dillerindä üüredicilerini şükür eder, ki kendi tekliflerinnän yardımcı oldular iileştirmää romın hem gagauz dillerinin paralel üürenilmesi için verili kiyadı.

Bu kiyat Moldovanın Millet Azannıkları için Dil Üüretmesi Programasının içindä basıldı, ANTEM' in tarafından uygulandı.

Bu basıma Olanda Pravitelstvosunun hem Millet Azannıkların Üüsek Komisarı OSCE tarafından finans yardımı verildi.

Copyright@ANTEM, 2016

Descrierea CIP a Camerei Naŭionale a Cărŭii:

Niku hem Länka gagauz dilini üürenerlär / Anna Stoletneaia, Alexandra Barbăneagră, Lucia Cucu [et al.]; Asoc. Naŭ. a Trainerilor Europeni din Moldova (ANTEM). – Kişinëu : S. n., 2016 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”). – 92 p.

Apare cu sprijinul financiar al Înaltului Comisariat pentru Minorităŭi Naŭ. al OSCE. – 100 ex.

ISBN 978-9975-53-692-9.

İÇİNDEKİLER

NİKU, LÄNKA HEM ONNARIN DOSTLARI..... 5

BÖLÜM 1. NİKU HEM LÄNKA UŞAK BAŞÇASINDA 6

- D.1.1. SELÄM, DOSTLAR!..... 6 D.1.5. BENİM SEVGİLİ OYUNCAKLARIM..... 12
D.1.2. BÄN HEM BENİM DOSTLARIM! 7 D.1.6. HADİ OYNAYALIM!..... 13
D.1.3. UŞAK BAŞÇASINDA..... 9 D.1.7. ÇOK YILLARA!..... 15
D.1.4. YA, NEKADAR ÇOK OYUNCAK!..... 10 D.1.8. TEKRARLAMAK HEM KANTARLAMAK18

BÖLÜM 2. BENİM AYLÄM 20

- D.2.1. BÄN, ANAM, BOBAM, DÄDUM HEM
BABUM/MALİM..... 20 D.2.4. ANAN HEM BOBAN NEREDÄ
İŞLEERLÄR? 25
D.2.2. KİM HEM NE YAPÊR AYLEDÄ..... 22 D.2.5. TEKRARLAMAK HEM KANTARLAMAK..... 26
D.2.3. BENİM MAMUM ÜÜREDİCİ..... 24

BÖLÜM 3. BENİM EVİM 28

- D.3.1. EV, NEREDÄ YAŞÊİRİM 28 D.3.5. NE DATLI İMEKLÄR! 35
D.3.2. BENİM ODAM/İÇERİM 29 D.3.6. BEREKETLİ OLSUN! 37
D.3.3. KUFNEDÄ / MUTFAKTA 31 D.3.7. KİM MUSAAFİRLÄÄ GELER? 38
D.3.4. MASAYA İMEKLERİ KOYÊRİZ 33 D.3.8. TEKRARLAMAK HEM KANTARLAMAK.. 40

BÖLÜM 4. NE DATLI MEYVALAR HEM ZARZAVATLARI!..... 42

- D.4.1. MEYVA BAŞÇASINDA 42 D.4.4. ZARZAVATLARDAN SALATA YAPÊRİZ..... 47
D.4.2. NE TATLI MEYVALAR! 44 D.4.5. PAZARA GİDERİZ 48
D.4.3. ZARZAVAT BAŞÇASINDA..... 45 D.4.6. TEKRARLAMAK HEM KANTARLAMAK..... 50

BÖLÜM 5. NEKADAR ÇOK HAYVAN!..... 52

- D.5.1. MALİDÄ / DÄDUDA MUSAAFİRLİKTÄ 52 D.5.4. TİRKA GİDERİZ..... 58
D.5.2. BABUNUN/DÄDUNUN AULUNDA 54 D.5.5. BENİM DOSTUM MİMİ..... 60
D.5.3. KİM DAADA YAŞÊİR? 56 D.5.6. TEKRARLAMAK HEM KANTARLAMAK 61

BÖLÜM 6. GÜNÜN SIRALI 63

- D.6.1. SABAALEN NE YAPÊRSİN?..... 63 D.6.6. TEMİZLEERİZ 73
D.6.2. SAALIKLI OLMAA İSTEERİM! 65 D.6.7. DİNNENMÄK/TATİL ZAMANINDA
NEREYİ GİDECEZ?..... 76
D.6.3. SENİN NEREN ACİYÊR? 68 D.6.8. TEKRARLAMAK HEM KANTARLAMAK
HEM KANTARLAMAK..... 78
D.6.4. MUSAAFİRLÄÄ GİDERİZ 69
D.6.5. NE GÖZÄL RUBALAR! 71

BÖLÜM 7. ANA TARAFIM 80

- D.7.1. BENİM VATANIM – MOLDOVA
RESPUBLİKASI 80 D.7.5. İLK YAZ GELER... 86
D.7.2. BENİM KASABAM/ KÜÜYÜM 81 D.7.6. SENİN GÜNÜN, MAMUCUUM! 88
D.7.3. YORTULARI BEKLÄRKÄN 83 D.7.7. TEKRARLAMAK HEM KANTARLAMAK89
D.7.4. KIŞIN KOLADA GEZERİZ 85 KURSU BİTİRDİNİZ. RESİMNÄYİN BİR
KUTLAMAK. 91

Saygılı dostlar!

Sizin elinizdä bulunêr bir kiyat, angısının başarılıu artık onun adından bellidir: „Länka hem Niku üürenerlär gagauz dilini" hem romın dilindä „Niku ši Leanka învață limba română”.

Bu didaktika materialını diil sade uşaklar (5-7 yaşında), ama onnarın anaları-bobaları da olur kullansınar.

ANTEM grupasının teklif edili aaraştırmakların enilii ondadır, ki iki instanţiya (obyekt) „barabar yaşasınar”, uşak hem büyük insan, dostluk atmosferada, biri-birinä saygı göstererek, birliktä üürensinnär hem dâ analar-bobalar kontrolcu hem kantarlayıcı diildirlär, onnar üürenmektä partnörlardır.

Tematika sırası 7 bloktan kurulu: **Uşak başçası, Aylä, Ev, Meyvalar hem zarzavatlar, Hayvannar hem kuşlar, Günnük sıralı, Benim ana tarafım.** Herbir blok, en azdan, taa 6 küçük temaya (subtemaya) bölünär.

Burada çizelim, ki bu etapta, uşakları üüredärkän, urgu koyulêr işitmäk hem annamak kompetenţiyası hem aazdan sözleşmäk kompetenţiyası kurulsun, çünkü onnar çok önemlidir uşakların (5-7 yaşında) oluşturmak yolunda. Büyük insannarda sa bu kompetenşiyalar artık kurulu, onun için onnar uşakların üürenmesindä yardımcı olabilirlär.

Oyun hem interaktiv metodları, çok variantlı didaktika işlerinin temelindä durêrlar, onnar „saklêêrlar” (kaplêêrlar) leksika hem lingvistika fenomenlerini, sözleşmäk elementlerini, angıları dostluk atmosferasında kolay üürenileceklär barabar integrir çalışmaklar, birliktä (horlan) tekrarlamaklar, oynunnar, ştenkalar, masallar, türkülär hem şiirlär h. b.

Audio yazıları, çok renkli kiyat, sansın diri, o resimnerindä, personajlar Niku hem Länka, onnarlan barabar Mimi hem Tobi, Relu, Cap-Cap hem Țup-Țup, stimul gagauz hem romın dillerinin paralel üürenilmesindä vereceklär, didaktika işlerinin tamannamasını meraklı yapaceklar.

„Aktörlar” üürenmäk tarlasında, uşaklar hem onnarın anaları-bobaları, maasuz proekttä hazırlanmış insannarın yardımınnan verili temalar onnara annaştırıcek, eni metodologiyalarlan tanıştırılacak hem türlü kompetenşiya kurmak için çeşitli çalışmaklar düzülecek.

İnanêrız, ki bu adımı yaparkan, çetiniz kendi bakışımızda, ani Uura A1.1 deyni 60 saat başarılı olacektır.

Avtorlar

NİKU, LÄNKA HEM ONNARIN DOSTLARI

Seläm. Benim adım **Niku**.
Bu Länka.

Seläm. Benim adım **Länka**.
Biz gagauz dilini barabar
üüreneriz.

Seläm! Bän **Tobi**.

Seläm! Bän **Mimi**.

Seläm! Bän **Tikencik**.

Zaman hayır olsun! Bän **Cap-Cap**.

Seläm! Bän **Tup-Tup**.

BÖLÜM 1

NİKU HEM LÄNKÄ UŞAK BAŞÇASINDA

D.1.1. SELÄM, DOSTLAR!

1. Sesläyin hem tekrarlayın.

Sabaa hayır olsun !

Zaman hayır olsun !

Avşam hayır olsun !

İi gecelär !

2. Bakın resimä. Söläyin kim hem ne deer.

3. Çiftlerdä işläyin. Dialog kurun.

Örnek:

– Sabaa hayır olsun, Länka!
– Sabaa hayır olsun, Niku!

– Saalıcaklan, Länka.
– Saalıcaklan, Niku.

D.1.2. BÄN HEM BENİM DOSTLARIM!

1. Sesläyin, bakın resimä hem tekrarlayın.

Sän kimsin?

Benim adım Niku.

Benim adım Länka.

O kim?

O Tobi.

O Tikencik.

O Tüp-Tüp.

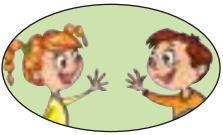

O Mimi.

O Cap-Cap.

2. Çiftlerdä işläyin. Sorun hem cuvap verin.

Örnek:

– Seläm! Benim adım Viktor.

– Ama o kim?

Sän kimsin?

– O Lena.

– Seläm. Benim adım Alina. O kim?

– O Mişa.

3. Grupada işläyin. Tanıştıırın kendinizi hem dostlarınızı.

Benim adım Niku. Onun adı Anna.

Benim adım Anna. Onun adı Vlad.

4. Dikatlı sesläyin hem tekrarlayın.

Sän kimsin?

çocuk

kız

köpek

keci

sıncap

kirpi

tavşam

5. Sorun hem cevap verin.

Örnek:

– O kim?

– Cap-Cap o kim?

– O Cap-Cap.

– Cap-Cap o bir sıncap.

6. Sesläyin cümleleri. Kaldırın kartoçkalari ☺ , doorusaydı cümlä hem ☹ , diilseydi dooru cümlä.

1. Țup-Țup o bir tavşamcık.

3. Tobi o bir kedicik.

5. Mimi o bir köpek.

2. Niku o bir çocuk.

4. Länka o bir kızçaaz.

6. Tikencik o bir kirpi.

D.1.3. UŞAK BAŞÇASINDA

1. Sesləyin hem tekrarlayın.

uşak başçası

uşak

terbiedici

doktor

aşçıyka

2 . Bakın resimä. Söläyin, kim hem neredä.

Örnek:

- Țup-Țup neredä?
- Țup-Țup uşak başçasında.

- Tobi uşak başçasında mı ?
- Diil, Tobi diil uşak başçasında.
Tobi evdä.

3. Çiftlerdä işläyin. Sorun hem cuvap verin.

Örnek:

- Sän neredäysin?
- Bän uşak başçasındayım.
- Kim var uşak başçasında ?

- Victor uşak başçasında.
- Mamu uşak başçasında mı ?
- Diil, mamu evdä.

D.1.4. YA, NEKADAR ÇOK OYUNCAK!

1. Sesläyin hem barabar tekrarlayın.

bu kukla

bu ayı

bu tren

bu maşına

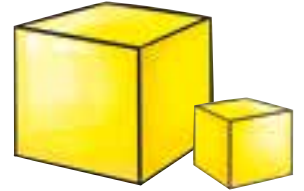
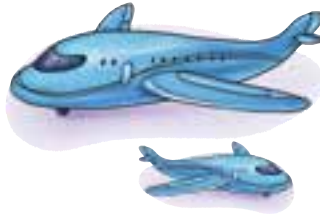

bu uçak

2. Sesläyin hem çevreyä alın. Söläyin, angısı küçük hem, angısı büyük.

Maşına büyük, tren küçük, ayı küçük, kukla büyük, kub büyük, uçak küçük.

3. Bakın resimä da söläyin ne sizdä var hem ne yok.

Örnek:

Bendä bir köpek var, ama bendä sincap yok.

Sendä ne var?

4. Sesläyin, tekrarlayın hem birleştirin.

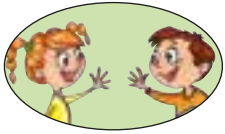
Nikuda ne var?

Länkada ne var?

Nikuda bir mašina var. Länkada bir ayı var. Nikuda bir uçak var. Länkada bir kukla var.
Nikuda bir tren var. Länkada bir kub var.

5. Çiftlerdä işläyin. Birär oyuncak ellerinizä alın. Sorun hem cuvap verin.

Örnek 1:

- Nesoy oyuncak sendä var?
- Bendä bir mašina var. E, sendä ne var?
- Bendä bir tavşam var.

Örnek 2:

- Sendä uçak var mı?
- Da, bendä uçak var.
- Senin uçaan nesoy?
- Benim uçaam büyük.

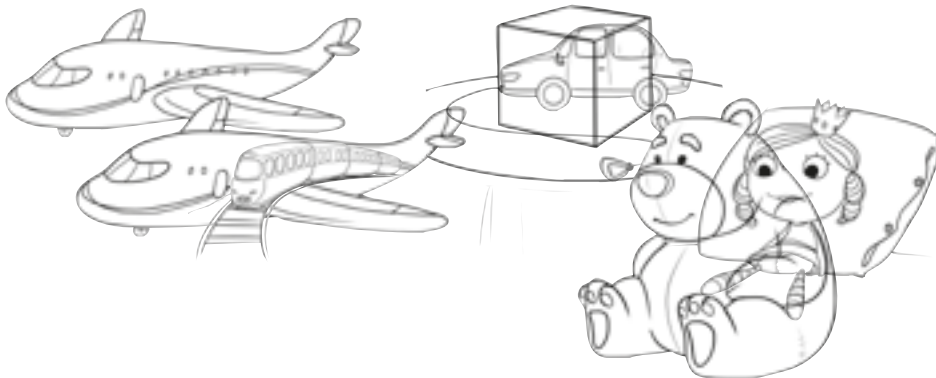
6. Grupada işläyin. Söläyin, sizdä hem dostunuzda nesoy oyuncaklar var.

Bendä bir kukla var, ama Viktorda bir tren var.

Bendä bir tren var, ama Lenada bir ayı var.

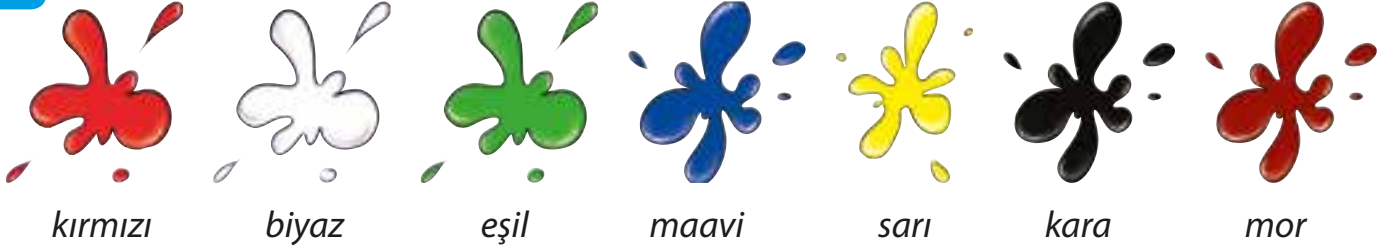
7. Bakın resimä. Bulun saklı oyuncakları.

D.1.5. BENİM SEVGİLİ OYUNCAKLARIM

1. Sesləyin, barabar tekrarlayın hem göstərin.

2. Bakın resimə. Sorun hem soruşlara cuvap verin.

Top nesoy?

Örnek:

- Nikuda ne var?
- Nikuda bir top var.
- Top nesoy?
- Top eşil.

3. Söläyin, ne var hem nesoy var.

4. Çiftlerdə işləyin. Sorun hem cuvap verin.

– Sendä şişiriga var mı?

– Şişiriga nesoy?

– Da, bendä bir şişiriga var.

– Şişiriga kırmızı.

D.1.6. HADI OYNAYALIM!

1. Sesl yin hem tekrarlayın.

BİR

bir  ocuk

BİRKAÇ

birkaç  ocuk

BİR

bir kız

BİRKAÇ

birkaç kız

bir ayı

birkaç ayı

bir kukla

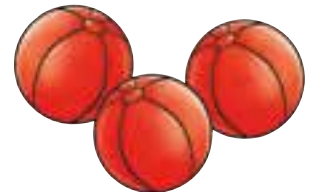

birkaç kukla

2. Birleştirin resimneri hem s l yin, angı obyektl r var.

 rnek:

Bir uçak – u aklar

3. Sesläyin hem tekrarlayın.

Niku kubu aarêêr.

Niku topu atêr.

Ŧup-Ŧup kaçêr.

Lena atlêêr.

Uşaklar oynêêrlar.

4. Bakın resimä. Söläyin, kim hem ne yapêr.

O ne yapêr?

Onnar ne yapêrlar?

Örnek:

– Niku ne yapêr?

– Mariya ne yapêr?

– Uşaklar ne yapêrlar ?

– Niku topu atêr.

– Mariya topu aarêêr.

– Uşaklar oynêêrlar.

5. Çiftlerdä işläyin. Sorun hem cuvap verin / edin.

Örnek:

– Sän ne yapêrsın?

– Dan ne yapêr ?

– Bän oynêêrim.

– Dan topu aarêêr.

D.1.7. ÇOK YILLARA!

1. Seslâyin hem tekrarlayın.

1
bir

2
iki

3
üç

4
dört

5
beş

6
altı

7
edi

8
sekiz

9
dokuz

10
on

2. Sayın, birleştirin hem söylâyin, kaç obyekt var.

9

2

5

8

4

6

10

3

1

7

3. Sesl yin hem tekrarlayın.

Kaç ocuk var?

Bir ocuk

İki ocuk

Kaç kız var?

Bir kız

İki kız

Kaç kirpi var?

Bir kirpi

İki kirpi

Kaç kedi var?

Bir kedi

İki kedi

4. iftlerd  iřl yin. Sayın hem cevap verin.

 rnek:

- Kaç ayı var?
-   ayı var.

5. Bakın resimä hem soruşlara cuvap verin: *Büün nesoy yortu? Niku kaç yaşında? Kaç şişiriga var? Nikuda kaç baaşış var?*

6. Çiftlerdä işläyin. Kurun dialog örnää görä.

Sän kaç yaşındaysın?

Örnek:

- Sän kaç yaşında**ysın**?
- Bän beş yaşında**yım**.
- E sän, Viktor?
- Bän altı yaşında**yım**.

7. Resimnäyin okadar şişiriga, kaç yaşındaysınız.

